

Oslo

Årsrapportering 2024:

«SaLTo handlingsprogram for
rus- og kriminalitetsforebyggende
arbeid blant barn og unge 2023-
2025»

Innhold

1	Innledning	4
2	Handlingsplanens forankring og involvering av SaLTo-nettverket i utarbeidelsen	5
3	Innsatsområde 1: Felles innsats i prioriterte områder	5
3.1	Tiltak i de lokale og regionale handlingsplanene	6
3.2	Resultater av tiltak	6
3.2.1	Hvilken betydning har fokuset på innsatsområdet?	6
3.2.2	Hvilke resultater har tiltaket for målgruppen	6
3.3	Eksempler på tiltak	7
3.4	Tiltak som ikke er igangsatt	12
3.4.1	Årsaker til at tiltaket ikke er igangsatt	12
3.4.2	Eksempler på tiltak som ikke er igangsatt	13
4	Innsatsområde 2: Rus blant unge	13
4.1	Tiltak i de lokale og regionale handlingsplanene	13
4.2	Resultater av tiltak	14
4.2.1	Hvilken betydning har fokuset på innsatsområdet?	14
4.2.2	Hvilke resultater har tiltaket for målgruppen	15
4.3	Eksempler på tiltak	15
4.4	Tiltak som ikke er igangsatt	20
4.4.1	Årsaker til at tiltaket ikke er igangsatt	21
4.4.2	Eksempler på tiltak som ikke er igangsatt	21
5	Innsatsområde 3: Vold blant jevnaldrende	22
5.1	Tiltak i de lokale og regionale handlingsplanene	22
5.2	Resultater av tiltak	22
5.2.1	Hvilken betydning har fokuset på innsatsområdet?	22
5.2.2	Hvilke resultater har tiltaket for målgruppen	24
5.3	Eksempler på tiltak	24
5.4	Tiltak som ikke er igangsatt	29
5.4.1	Årsaker til at tiltaket ikke er igangsatt	29
5.4.2	Eksempler på tiltak som ikke er igangsatt	29
6	Innsatsområde 4: Kriminalitetsforebygging på nett	30

6.1	Tiltak i de lokale og regionale handlingsplanene	30
6.2	Resultater av tiltak knyttet til innsatsområdet	31
6.2.1	Hvilken betydning har fokuset på innsatsområdet?	31
6.2.2	Hvilke resultater har tiltaket for målgruppen	31
6.3	Eksempler på tiltak	31
6.4	Tiltak som ikke er igangsatt	34
6.4.1	Årsaker til at tiltaket ikke er igangsatt	34
6.4.2	Eksempler på tiltak som ikke er igangsatt	35
7	Vurdering av måloppnåelse	35
7.1	Måloppnåelse	35
7.2	Hva har de lokale og regionale handlingsplaner bidratt til?	36
7.3	Hvor aktivt brukes de lokale og regionale handlingsplanene?	36
7.4	Hvilke utfordringer har aktørene erfart?	37
8	Avslutning.....	38

1 Innledning

Årsrapporten er utarbeidet av Velferdsetaten v/ SaLTo-sekretariatet. Bydelene og Uteseksjonen har sendt inn rapportering på lokale og regionale handlingsplaner innenfor det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet blant barn og unge. Dette dokumentet er en felles årsrapport for SaLTo-arbeidet i Oslo. Formålet med årsrapporten er å gi en oversikt over hvordan man jobber med de lokale og regionale handlingsplanene både i bydelene og ved Uteseksjonen.

SaLTo handlingsprogram for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid med barn og unge i Oslo 2023-2025, ble godkjent av politirådet 13.01.2023. Handlingsprogrammet beskriver fire hovedutfordringer der det er behov for en spisset innsats:

- Felles innsats i prioriterte områder
- Rus blant unge
- Vold blant jevnaldrende
- Kriminalitetsforebygging på nett

Samtidig er det en rekke andre eksisterende innsatser som skal videreføres og utvikles i det daglige arbeidet. Med handlingsprogrammet settes søkelys på hovedutfordringene i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet med unge der det er behov for en spisset innsats.

Handlingsprogrammet gir tydelige felles mål for innsatsområdene. Den er viktig for god samordning og koordinering av ressurser i det kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Denne årsrapporten vil først gi en oversikt over tiltakene som gjøres i bydelene i tråd med [handlingsprogrammet](#) til SaLTo generelt og de lokale og regionale handlingsplanene. For hvert av innsatsområdene i handlingsprogrammet vil rapporten sammenfatte resultater av tiltak som er igangsatt, samt årsaker til at visse tiltak ikke er igangsatt. Rapporten vil også gi et bilde av bydelenes egne vurderinger av måloppnåelse knyttet til deres handlingsplaner. Hva bydelene har fått til, hvor aktivt lokal handlingsplan benyttes, samt hvilke utfordringer bydelene har møtt, vil vies særlig oppmerksomhet.

Totalt inneholder de lokale og regionale handlingsplanene 333 tiltak. I deler av rapporten vil flere av tiltakene fra de lokale og regionale handlingsplanene bli presentert, det blir beskrevet hva som oppnås med tiltaket og hvordan tiltaket kommer målgruppen til gode. De utvalgte tiltakene viser kun en liten andel av det totale antall tiltak innenfor hvert enkelt innsatsområde. Bydelene fått mulighet til å justere og utfylle de tiltakene som presenteres. Dette medfører at enkelte av beskrivelsene ikke er identiske med den innsendte årsrapporten, men tiltaket samsvarer.

Det gjøres mye rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid i Oslo. I de lokale og regionale handlingsplanene vises noe av arbeidet, men det er viktig å huske at det utføres arbeid på

fagfeltet som ikke belyses i denne rapporten. Helheten i arbeidet, det å ha tiltak på ulike nivåer og innenfor ulike tjenester og med ulik innsats er avgjørende for å lykkes i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet.

2 Handlingsplanens forankring og involvering av SaLTo-nettverket i utarbeidelsen

Alle bydelene samt Uteseksjonen har sendt inn årsrapporteringer. De fleste rapporterer at handlingsplanen er vedtatt av styringsgruppen, og de bydelene som ikke har styringsgruppe viser til at den er lagt frem for bydelens ledergruppe ¹. Å samarbeide på tvers av ulike etater og tjenester, både kommunalt, statlig og frivillig er en kompleks øvelse. Samhandling, kommunikasjon og forventningsavklaring kan være krevende. Gjennom SaLTo-modellen møtes ansatte fra kommune, skole og politi regelmessig for å dele kunnskap og informasjon, samt utforme felles tiltak i arbeidet med målgruppen. Dette skjer på alle de tre nivåene i modellen: styrende, koordinerende og utøvende, både sentralt, regionalt og lokalt. På spørsmål om bydel, politi og skole er involvert i utarbeidelsen av den lokale handlingsplanen svarer alle bekreftende.

«Bydelens tjenester, skole og politi er involvert gjennom innsiktsarbeid, workshops og tilbakemeldinger gjennom jevnlig møter i SaLTo-nettverkene: utførende, koordinerende og styrende nivå» (SaLTo-samarbeidet Bydel Nordre Aker).

«Politiet, kommunale, frivillige og private aktører som deltar i SaLTo sentrum samarbeidet har vært involvert i utarbeidelsen av handlingsplanen» (SaLTo-samarbeidet Uteseksjonen).

«Det er gjennomført en workshop på utøvende nivå, for å vurdere behov for justeringer i lokal handlingsplan. Det fremkom ikke behov eller ønske fra aktørene i SaLTo-samarbeidet for å endre tiltak. Til høsten vil koordinerende nivå se på behov for justeringer i planen for siste del av planperioden» (SaLTo-samarbeidet Bydel Bjerke).

3 Innsatsområde 1: Felles innsats i prioriterte områder

I det sentrale handlingsprogrammet bemerkes det at Oslo har enkelte geografiske områder med sammensatte utfordringer innen levekår og kriminalitet. I disse må politiet, skolen og kommunen ha en felles situasjonsforståelse og enes om felles satsninger både på kort og lang sikt.

¹ Enkelte bemerker at handlingsplanen er tatt til etterretning av styringsgruppen.

3.1 Tiltak i de lokale og regionale handlingsplanene

Bydelene og Uteseksjonen rapporterer til sammen 78 tiltak som er tilknyttet innsatsområdet «Felles innsats i prioriterte områder». Av disse tiltakene er det per i dag 70 som er igangsatt, og 8 som ikke er igangsatt. Enkelte av bydelene har ikke rapportert om tiltak som er tilknyttet innsatsområdet. Flere av bydelene har rapportert om de samme tiltakene, men det kan variere hvorvidt tiltakene er igangsatt eller ikke i de ulike bydelene.

3.2 Resultater av tiltak

3.2.1 Hvilken betydning har fokuset på innsatsområdet?

I årsrapportene rapporteres at tiltakene har styrket samarbeidet mellom aktører, og dette både innad og mellom ulike bydeler. Gjennom blant annet regelmessige møter har ulike aktører i bydel, skole og politi delt erfaringer og kunnskaper med hverandre, noe som har bidratt til en felles problemforståelse. En slik forståelse har i flere tilfeller også bidratt til en utvikling av diverse tiltak i de prioriterte områdene.

Det fremkommer videre i flere av rapportene at tiltakene har mobilisert ressurser i bydelene. I tillegg til at tiltakene involverer aktører som bydel, skole og politi, involverer også flere av dem andre aktører som bedrifter, fritidsklubber, trossamfunn og idrettsklubber. Tiltakene involverer på denne måten hele samfunnet i det prioriterte området.

Til slutt fremkommer det i flere av rapportene at tiltakene har styrket det oppsøkende arbeidet mot ungdom. Gjennom blant annet økt tilstedeværelse på de arenaene som ungdom befinner seg på, som for eksempel skoler, fritidsklubber, parker og arrangementer, kartlegger man trender og tendenser blant ungdommene. Denne kartleggingen har bidratt til å styrke det oppsøkende arbeidet mot ungdom i de prioriterte områdene.

3.2.2 Hvilke resultater har tiltaket for målgruppen

I årsrapporteringene vises det til de ulike resultatene tiltakene har hatt for målgruppen. Flere rapporterer at tiltakene har resultert i mer tilpassede oppfølginger av ungdommer, og dette på individ-, gruppe- og systemnivå. Gjennom blant annet deling av erfaringer og kunnskap mellom aktører som bydel, skole og politi, rapporterer flere at oppfølgingen av ungdom blir tilpasset etter forholdene og sådan behovene i de prioriterte områdene. I tillegg til mer tilpassede oppfølginger av ungdommer, har en mobilisering av ressurser i bydelene også resultert i mer varierte oppfølginger i form av aktiviteter.

Flere rapporterer at tiltakene har bidratt til en større trygghet for ungdom som oppholder seg på ulike arenaer i de prioriterte områdene. Trygge voksne som er til stede og synlige på arenaer som for eksempel skoler, fritidsklubber, parker og arrangementer, kan skape en trygghet for

ungdom på disse arenaene. Denne tryggheten kan også skape gode relasjoner mellom ungdom og voksne, noe som kan være viktig i oppfølgingen av ungdommene.

Trygge voksne som er til stede og synlige på ulike arenaer i de prioriterte områdene, har også bidratt til oppfølging av flere ungdommer og gjort det enklere for ungdom å oppsøke hjelpen selv. Tiltak som oppsøkende arbeid på skoler og arrangementer har økt muligheten som voksne har for å se og hjelpe ungdom som har utfordringer knyttet til for eksempel rus og kriminalitet.

3.3 Eksempler på tiltak

I dette delkapittelet løftes noen av de tiltakene vi har i Oslo frem. Beskrivelsene av tiltaket, hva som er oppnådd med tiltaket og hvordan tiltaket kommer målgruppen til gode er hentet fra de respektive årsrapportene. Det vises til bydel for å synliggjøre den geografiske beliggenheten til innsatsen. Innsatsen er en del av den felles SaLTo-innsatsen i den respektive bydel som inkluderer både bydel, skole og politi.

Bydel Bjerke: Innsikts- og analysearbeid

Samarbeid med bydelene og politi, enhet øst, for å øke innsikt og kunnskap om barne- og ungdomskriminaliteten i Groruddalen. Dette er tiltak som gjennomføres i alle bydelene i Groruddalen.

Hva oppnås med tiltaket? Innsikts- og analysearbeidet har blant annet resultert i en felles innsats i prioriterte områder-satsing i bydelen (IPO-satsning). Tiltaket er ikke et direkte resultat, men ett av flere kunnskapsgrunnlag i den beslutningen. IPO-satsingen er definert og initiert av Oslo Politidistrikt, men gjennomføres på flere nivåer av styringslinjer og på tvers av flere aktører innenfor SaLTo-samarbeidet. Bydel og skole er naturlige sentrale aktører i denne satsingen. Koordineringen av IPO-samarbeidet mellom bydel, skole og politi, gjøres gjennom en koordineringsgruppe bestående av disse.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Det er et mål at IPO-satsingen skal bidra til økt trygghet i utvalgt nærmiljø, og nærliggende områder. Videre skal IPO-satsingen bidra til å styrke samarbeidet mellom skole, bydel og politi, og lokale ressurser og aktører i de prioriterte områdene. Kunnskap og innsikt som fremkommer i denne prosessen, vil kunne bidra til lokaltilpassede trygghetsskapende og kriminalitetsforebyggende tiltak for barn, unge og øvrige interessenter i området.

Regionalt samarbeid Vest: Styrke SaLTo-nettverket lokalt og regionalt

Region Oslo vest har siden juni 2017 hatt felles styringsgruppe bestående av bydelene Frogner, Ullern, Vestre Aker og Nordre Aker. Den regionale styringsgruppen skal styrke og synliggjøre samarbeidet regionalt og lokalt, og følger SaLTo handlingsprograms intensjoner om mål og innsatsområder. SaLTo Handlingsplan region Vest 2023-2025 (godkjent juni 2023) beskriver SaLTo arbeidet både lokalt, regionalt og sentralt.

Uteseksjonen: Bygge tillit mellom barn og unge som oppholder seg i sentrum og hjelpesystemet

For å jobbe bedre med alle grupper av unge trenger aktørene å bygge mer tillit mellom de unge og hjelpeapparatet.

Hva oppnås med tiltaket? Det er et bredt spekter av aktører i SaLTo sentrum nettverket, som private aktører fra BaneNor, vektertjenestene og frivillige aktører som Sporet – Kirkens bymisjon og kommunale aktører som Uteseksjonen. Det har blitt brukt mye tid for bevisstgjøring og å bli omforent om behovet for å jobbe mer tillitsbyggende med unge på tvers av de forskjellige tjenester med ulikt mandat og mål. Det er en pågående prosess, men det er tydeligere for flere av aktørene at å jobbe tillitsbyggende med de aller mest utsatte unge i Oslo sentrum, har en forebyggende effekt, da det bedrer dialogen med ungdomsmiljøene, og aktørene får lettere tilgang til kritisk informasjon som kan forhindre konflikter. I tillegg får man lettere gitt ungdommene bistand.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Det har bidratt til en større bevisstgjøring blant de ulike aktørene, noe som har ført til at noen få utsatte ungdom har blitt møtt på en bedre måte. Det er mer fokus på konfliktdempende dialog og mindre bruk av bortvisning på enkelte.

Bydel Gamle Oslo: Øke trygghet og styrke lokalt samarbeid og koordinering for lokale løsninger

Prosjektet Nabolagsinnsatsen (NIS), tidligere kjent som Nabolagskontakten, fokuserer på å skape trygghet og forbedringer i Grønlandsområdet. I delbydelen samarbeider bydelen med beboere, styrere og ulike aktører for å gjøre Grønland tryggere og mer levende.

Hva oppnås med tiltaket? Tiltaket har redusert kriminalitet og økt tryggheten i flere av bydelens nabolag. Det har forbedret tilgangen til støttetjenester, engasjert ungdom i meningsfulle aktiviteter, og forebygget rus og kriminalitet. Samarbeid med lokalsamfunnet er styrket, og utsatte ungdommer har opplevd bedre mestring og livskvalitet. Tiltaket har også økt bevisstheten blant ungdom om deres rettigheter og plikter.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket gir målgruppen tryggere omgivelser, reduserer kriminalitet og rusmiljøer, og bedrer deres hverdag. Gjennom oppsøkende arbeid og tett oppfølging tilbys tilpassede tjenester som forebygger negativ utvikling. Det skapes jobbmuligheter og meningsfulle aktiviteter som gir ungdom positive alternativer. Tidlig intervensjon og bedre tilgang til tjenester sikrer nødvendig støtte, mens et inkluderende nettverk gir ekstra støtte og styrker fellesskapsfølelsen. Dette bidrar til å forbedre livskvaliteten for barn og unge i risikozonen.

SaLTo region vest, Bydel Frogner: Implementering av Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom

Trygge nærmiljøer er et sentralt satsningsområde i SaLTo region vest. Implementering av Oslostandarden i Frogner startet samtidig med lanseringen av denne, og i forbindelse med arbeidet i 2023 er dette videreført og styrket som eget tiltak i SaLTo Oslo vest Handlingsplan.

Hva er oppnådd med tiltaket? Bedre tverrfaglig innsats, samarbeid på ulike områder og nivåer. Implementering av Oslostandarden for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom gjennom implementering av tiltak i HKH sin handlingsplan. Fagdager for oppsøkende team med gjennomgang av Oslostandarden, samt deltakelse i nettverksmøter i Oslo vest og deltakelse i Fagforum via KORUS Oslo. Samfelting og felles innsatser er formalisert og forankret via SaLTo Oslo vest samarbeidet hvor oppsøkende virksomhet bidrar til økt tilstedeværelse helger utenom det lokale arbeidet som ivaretas av bydelene.

Bydelen kommer tidlig inn og tett på. Bedre interne rutiner knyttet til journalføring som blant annet vil sikre god og forsvarlig dokumentasjon av arbeidet, mer lik praksis blant ansatte.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket kommer målgruppen til gode ved økt og synlig tilstedeværelse som anses som trygghetsskapende i tidspunkter og områder hvor barn og ungdom ferdes på fritiden. Tilstedeværelsen over tid bidrar til økt innsikt, kompetanse, oversikt over ungdomsmiljøene og ikke minst kunnskapsdeling. Arenafleksibilitet og en ungdomsvennlig tilnærming til målgruppen øker både kompetansen for arbeidet som skjer over tid, og i takt med innarbeidelse av Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom.

Bydel St.Hanshaugen: Sommerjobb i form av aktiv park eller annen type aktivisering av barn og unge som bor i en av delbydelene

Hva er oppnådd med tiltaket? Tidligere erfaring har vist at ungdom som tidligere ikke har fått sommerjobb eller ikke klart å mestre oppgaver i andre jobbtillbud har mestret arbeidsoppgaver som: fotball, vannaktiviteter og andre fysiske aktiviteter. Flere av ungdommene som er med har

eierskap til boområdet og ønsker å bidra positivt til utvikling i området. I år er det flere ungdommer som har fått jobb og skal kombinere aktiv park med en familiedag i bydelen.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Arbeidet skal foregå i nærmiljøet til barn og unge som ønsker mer aktivitet i eget nærmiljø. Ungdommen skal jobbe med sommerjobb i området de bor eller hvor de tidligere har bodd, og de kjenner derfor nærmiljøet og barnefamiliene godt.

Bydel Søndre Nordstrand: Økt samarbeid og samordning mellom etater, ordinære tjenester og situasjonsbestemte innsatser

«Innsats Mortensrud» har vært et punkt på møteagendaen når det har vært noe som styringsgruppen konkret har vært i behov av å ta stilling til eller informeres om. Det har ikke vært et fast punkt, men har vært tematisert når det har vært relevant.

Hva oppnås med tiltaket? Styringsgruppen har blitt kjent med relevant aktivitet og utvikling i «Innsats Mortensrud», samt hatt grunnlag for å ta beslutninger som har påvirket prosjektet.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode?

Innsats Mortensrud har ført til flere ønskede gevinster. Enkelte skoler, barnevernstjenesten og forebyggende politi har fått et spesielt godt samarbeid gjennom innsatsen. Tilbakemeldingene er at både barnevern og forebyggende politi opplever å bli koblet på tidlig ved bekymring for ungdom. Dette har gitt positive relasjoner, handlingsrom og tillit mellom målgruppen og de aktuelle instansene. Dette medfører at instansene kommer raskere i posisjon både til ungdom og foreldre for å forebygge og skape endring i betingelser og atferd, noe som i sin tur bidrar til at utfordringer og bekymring ikke utvikler seg til å bli mer alvorlig og kompleks.

Bydel Ullern: Kunnskapsinnhenting

Hva oppnås med tiltaket? SaLTo koordinator innhenter og fungerer som et bindeledd mellom de forskjellige instansene, de ansatte i bydelene vet at de er en del av et større fagmiljø/nettverk som de kan fritt benytte seg av når det er behov for det. Dette er et konstant pågående arbeid da ting/trender og annet forandrer seg meget raskt.

Hvordan komme tiltaket målgruppen til gode? Bydelens ansatte er mer oppdatert på hva som skjer, trender og tendenser.

Bydel Grorud: Trygghetsvandring

Gjennomføring av Trygghetsvandring i bydelens lokalmiljø for å kartlegge utrygghet og iverksette/foreslå tiltak.

Trygghetsvandringene blir gjennomført ved behov. Behovet avdekkes gjennom tilbakemeldinger fra bydelens befolkning, ansatte i bydelen, samarbeidspartnere og lokale aktører og andre selvrapporteringer som eksempelvis ung i Oslo. Den siste trygghetsvandringen som ble gjennomført ble iverksatt som følge av tilbakemeldinger fra politiet og ansatte i bydelen om økt utfordringer knyttet til et delområde i bydelen.

Trygghetsvandringen gjennomføres i et konkret område, og relevante personer gjennomfører trygghetsvandringen sammen. Fokuset på vandringen er alle forhold som berører trygghet og kan være opplevd trygghet (f.eks. dårlig belysning) eller fysiske forhold som utgjør en risiko for helse (f.eks. hull i veien). I etterkant utarbeides det en rapport om funn og forslag til eventuelle tiltak.

Bydel Alna: Spesialsatsning i delbydeler

Aktivisering av lokalmiljøet for rus- og kriminalitetsforebygging. Tiltaket ble igangsatt etter en lengre periode med utfordringer i området knyttet til ungdommer. Det var åpenlys narkotikaomsetning, gjentatte ordensforstyrrelser og skadeverk i og rundt lokalmiljøet. Lokalbefolkningen ga klare uttrykk for sin misnøye med utviklingen og mange var redde for å bevege seg ute på kvelden. Dette resulterte i at lokalsamfunnet, alt fra bedriftseiere og borettslag til skoler, fritidsklubber og idrettsklubber ble involvert. Målet var å skape en felles situasjonsforståelse, kartlegge hva de ulike aktørene kunne bidra med, og sammen bedre situasjonen i lokalmiljøet.

Hva oppnås med tiltaket? Gjennom godt tverrfaglig samarbeid fikk man en felles situasjonsforståelse og en bedre dialog med alle aktørene som bedriftseiere, borettslag, skoler, fritidsklubber og idrettsklubber. Det ble arrangert et stormøte som har bidratt til å opprettholde samarbeidet og dialogen mellom aktørene. Det er opprettet nye samarbeidsarenaer og en tettere dialog mellom politi, lokalsamfunn og offentlige samarbeidspartnere. Lokalsamfunnet fremstår samordnet, og erfaringen fra stormøtet er at det nå er roligere i lokalmiljøet.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltak som bidrar til trygge og mer samordnede nærmiljø, kommer hele befolkningen til gode. Tiltaket kommer målgruppen til gode blant annet gjennom økt trygghet og færre ordensforstyrrelser, en bedre forståelse av utfordringene i lokalmiljøet, økt innsikt i politiets arbeid både når det gjelder begrensninger og muligheter, opprettelse av nye samarbeidsarenaer og tettere dialog mellom aktørene i lokalsamfunnet.

Bydel Ullern: Styrke SaLTo-nettverket lokalt og regionalt

Hva oppnås med tiltaket? SaLTo-koordinator har etablert et lokalt nettverk (utøvende) som fungerer godt, god deltagelse og stort engasjement. Dette nettverket møtes jevning med både formelle møter og uformelle treff. Det samme er etablert med ledelsen, koordinerende nivå. SaLTo-koordinator jobber med å få alle skolene med i nettverket. Det er også etablert god kontakt med barneskolene og de deltar i de koordinerende møtene. Dette gjøre at bydelen får en bedre flyt i arbeidet og kan jobbe med utfordringer på et tidligere nivå.

Regionalt har vi et godt samarbeid med de andre vestlige bydelene (Frogner, Vestre- og Nordre Aker) vi møtes jevnlig og arbeider sammen rundt f.eks. Parenthood-kvelder (4 stk. pr år) konferanser, strategier og handlingsplaner. I vest er det etablert en felles styringsgruppe.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Ved å bygge nettverk og relasjoner er det enklere å samhandle når vi er avhengige av hverandre i krevende saker. Når kommunikasjonen i linjen fungerer, er det enklere å ta beslutninger. Når alle nivåene og tjenestene er kjent med situasjonsbildet er det «enklere» å få gjennomslag for tiltak, ideer og tilbud til ungdommene.

3.4 Tiltak som ikke er igangsatt

Av de 78 tiltakene som er tilknyttet innsatsområdet i bydelene og Uteseksjonen, er det 8 tiltak som per i dag ikke er igangsatt. I årsrapportene fremkommer det ulike årsaker til dette. Også innenfor dette innsatsområdet er det viktig å huske at handlingsplanen varer ut 2025, og at det fortsatt er god anledning til å iverksette tiltakene innenfor handlingsplanens gjeldende periode.

3.4.1 Årsaker til at tiltaket ikke er igangsatt

En av årsakene som fremkommer i rapportene er mangel på ressurser. En av bydelene rapporterer for eksempel om behovet for samarbeid med andre aktører, deriblant politiet, for å kunne igangsette oppsøkende arbeid som ett av flere tiltak på innsatsområdet. Fordi potensielle samarbeidsaktører ikke har ressurser til å samarbeide om det oppsøkende arbeidet, har heller ikke bydelen ressurser til å igangsette tiltaket. En annen av bydelene rapporterer derimot om et godt samarbeid om oppsøkende arbeid som ett av flere tiltak på innsatsområdet.

En annen årsak som fremkommer i rapportene, er usikkerhet rundt behov. En av bydelene rapporterer eksempelvis om at den avventer å igangsette rutine for samhandling ved alvorlige hendelser i nærmiljøet som ett av flere tiltak på innsatsområdet, da bydelen først må vurdere om den allerede har tiltak som er dekkende. Dersom bydelen ikke har et eller flere dekkende tiltak, vil den utforme og igangsette en slik rutine.

3.4.2 Eksempler på tiltak som ikke er igangsatt

Bydel Bjerke: Trygghetsvandring/barnetråkk/ planlegging av tryggere nærmiljø

Bydelen har en pågående innsats i prioriterte områder i en av delbydelene. Bydelen avventer oppstart av tiltaket for å vurdere hvilke tiltak som vil være hensiktsmessig videre og se helheten i arbeidet.

Bydel St.Hanshaugen: Utvikle en felles rutine for samhandling ved alvorlige hendelser i ungdomsmiljøet.

Tiltaket er ikke prioritert over annet forebyggende arbeid. Alvorlige hendelser i ungdomsmiljøet er så langt ivaretatt gjennom generelt SaLTo-arbeid. Det er få hendelser i løpet av et kalenderår.

4 Innsatsområde 2: Rus blant unge

I det sentrale handlingsprogrammet bemerkes det at rusarbeidet er i endring og spesielt hvordan man i SaLTo-samarbeidet skal avdekke, håndtere og følge opp ungdom hvor det er bekymring som innebærer rusbruk og/eller omsetting av rusmidler. Når ungdoms holdninger til rus endrer seg er det avgjørende at SaLTo-samarbeidet møter dette på en kvalitativ god måte. Rusforebyggende arbeid i SaLTo-modellen er knyttet til negative konsekvenser av rusbruk.

4.1 Tiltak i de lokale og regionale handlingsplanene

Bydelene og Uteseksjonen har til sammen 92 tiltak som er knyttet til innsatsområdet «Rus blant unge». Av disse tiltakene er det per i dag 76 som er igangsatt, og 16 som ikke er igangsatt. Noen av bydelene har ikke rapportert om tiltak som er knyttet til innsatsområdet. Det er ulike grunner til dette. Blant annet rapporteres det om at man ikke har utviklet nye tiltak på innsatsområdet enn de tiltakene som allerede eksisterer. Hvorvidt dette er grunnen til at enkelte av bydelene ikke har rapportert om tiltak på andre av innsatsområdene, fremkommer imidlertid ikke i årsrapportene. Flere av bydelene har også rapportert om de samme tiltakene, men det kan også her variere hvorvidt tiltakene er igangsatt eller ikke i de ulike bydelene.

4.2 Resultater av tiltak

4.2.1 Hvilken betydning har fokuset på innsatsområdet?

Bydelene og Uteseksjonen rapporterer om ulike resultater som tiltakene har hatt for innsatsområdet. Det fremkommer i flere av rapportene at tiltakene har medført tilbud om veiledning, behandling og oppfølging for å trappe ned eller slutte med rus. Tilbudene gis av ulike aktører i og på tvers av de ulike bydelene, deriblant av ruskonsulent ung. I flere av rapportene kommer det også frem at ruskonsulent ung gjennom for eksempel veiledning, behandling og oppfølging kan etablere gode relasjoner med ungdom, noe som igjen kan gjøre det enklere å oppsøke tilbudene for disse ungdommene.

I flere av rapportene fremkommer det videre at tiltakene har styrket samarbeidet om rusforebygging mellom aktører i og på tvers av de ulike bydelene. Gjennom regelmessige møter har aktører i bydelen, skolen og politiet delt erfaringer og kunnskaper med hverandre. Også aktører på tvers av de ulike bydelene har gjennom slike møter delt erfaringer og kunnskaper med hverandre, for eksempel om saker tilknyttet rus i bydelene. I flere av rapportene kommer det frem at bydelene i slike tilfeller også bidrar i hverandres saker. Ikke minst kommer det frem at aktørene på bakgrunn av slike møter, enten de foregår i eller på tvers av de ulike bydelene, utvikler lokale eller regionale planer eller strategier for rusforebygging.

Til slutt fremkommer det at tiltakene har hevet kunnskapen og kompetansen om rus. Det er særlig gjennom rusundervisning til ungdom, foresatte og ansatte i bydelene, skolene og politiet får kunnskap og kompetanse om rus. Undervisningen gis av ulike aktører, og i flere av rapportene fremkommer det at også unge aktører er viktige for å heve ungdommens kunnskapsnivå. Dette skjer gjennom det som i flere av rapportene omtales som ung-til-ung metoden, der ungdom informerer andre ungdom om for eksempel ulike former for rus og deres virkninger på hjernen og kroppen.

Det er flere eksempler på tiltak innenfor innsatsområdet som er samsvarende for flere bydeler. Disse tiltakene er; ruskonsulent ung, rådgivende enhet for russaker, hasjavenningsprogram (HAP) og som tidligere nevnt, bruk av ung-til-ung metodikken.

Ruskonsulent ung har som hovedmål å forebygge rusbruk blant ungdom i Oslo. Ruskonsulenten jobber med å gi ungdom riktig informasjon om rusmidler, gi oppfølging av ungdom som ønsker å slutte med rus, samt gi veiledning som passer til den enkelte. Ruskonsulentene har et tett samarbeid med skolene og fritidsklubbene som er i nærheten, og har fokus på samarbeid med foresatte og andre aktuelle fritidstilbud i bydelen.

Rådgivende enhet for russaker finnes i hver bydel. Her kan innbyggere få råd og veiledning om rus og rusmidler, i tillegg til informasjon om og bistand til å komme i kontakt med bydelens, kommunens og spesialisthelsetjenestens tilbud ved rusproblematikk. Den rådgivende enheten for russaker følger opp personer som har fått som vilkår å møte opp for enheten i forbindelse med en bestemt strafferettslig reaksjon, inkludert gjennomføre ruskontroll. Oppmøte og ruskontroll

pålegges av politiet som vilkår for påtaleunntatelse eller som vilkår for betinget dom. Det rapporteres om svært få saker til Rådgivende enhet for russaker.

Hasjavvenningsprogrammet (HAP) er et gratis tilbud til innbyggere som ønsker å trappe ned på, ha en pause i, eller slutte med cannabis. Alle 15 bydelene i Oslo, samt Uteseksjonen, har et tilbud til ungdom og unge voksne som ønsker å redusere cannabisbruk eller slutte helt. For de som ønsker å prøve en nedtrapping eller å slutte på egen hånd har Uteseksjonen og RUStelevonen utviklet en egen app (HAP-appen).

4.2.2 Hvilke resultater har tiltaket for målgruppen

Rapporteringene fra bydelene og Uteseksjonen viser ulike resultater tiltakene har hatt for målgruppen. Flere rapporterer at tiltakene har bidratt til likeverdige tilbud for eksempelvis veiledning, behandling og oppfølging på tvers av bydelene. Ungdom får, blant annet på grunn av lokale og regionale planer og strategier for rusforebygging, tilbud om erfarings- og kunnskapsbasert veiledning, behandling og oppfølging uavhengig av bydelen de tilhører.

Videre rapporterer flere at tiltakene gjør ungdom, foresatte og ansatte i bydelene, skolene og politiet, bedre rustet til å handle eller veilede. Som det fremkommer i flere av rapportene, er det viktig at ungdom, også ungdom som ikke bruker eller oppholder seg i miljøer med rus, får kunnskap om rus og dens virkninger. Ungdom er nysgjerrige, og kunnskap om rus kan derfor påvirke hvordan de handler.

Til slutt rapporterer flere at tiltakene kan øke livskvaliteten til ungdom. Gjennom for eksempel kunnskap om rus, men også veiledning, behandling og oppfølging ved utfordringer med rus, kan man redusere bruken av rusmidler blant ungdom. Som flere rapporterer, kan dette bedre den fysiske og psykiske helsen til ungdom, og med dette også bidra til en positiv fremtid for ungdommene.

4.3 Eksempler på tiltak

I dette delkapittelet løftes noen av de tiltakene vi har i Oslo frem. Beskrivelsene av tiltaket, hva som er oppnådd med tiltaket og hvordan tiltaket kommer målgruppen til gode er hentet fra de respektive årsrapportene. Det vises til bydel for å synliggjøre den geografiske beliggenheten til innsatsen. Innsatsen er en del av SaLTo-arbeidet i den respektive bydel og inkludere både bydel, skole og politi.

Bydel Søndre Nordstrand: Alle aktørene i SaLTo deltar på SaLTo-møter for å ha en bedre informasjonsflyt om trender og tidlig avdekking knyttet til rus blant barn og unge

Hva oppnås med tiltaket? Det er flere møtefora ut over de primære foraene som utførermøter, koordineringsmøter og styringsgruppemøter, hvor trender og tidlig avdekking knyttet til rus blant barn og unge, er tema. Fora mellom forebyggende politi, barnevernskonsulent i politiet, fritid og nærmiljø og barnevernstjenesten, er ett slikt fora. Det holdes også møter i tilknytning til «Innsats Mortensrud» som tematiserer dette.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket vil øke bevissthet og kunnskap blant elever, foresatte og ansatte på rusfeltet. Ruskonsulentene etablerer også relasjoner som gjør at kontaktetablering er enklere hvis det oppstår bekymring.

Bydel Nordstrand: Ung til ung formidling

Ungdomstjenestene har “Unge ambassadører”, som er representert med ungdom fra hvert område i bydelen. Noen av arbeidsoppgavene er å planlegge og gjennomføre arrangementer som treffer ungdomsgruppene. De lager også innhold for SoMe-kanalene for ungdom i bydelen, info-plakater o.l. De unge ambassadørene er med på skolebesøk for å fortelle om ungdomstilbudet. En viktig oppgave er å få fram ideer og ønsker fra ungdommer om hva slags tilbud vi skal ha på de ulike klubbene og tilbudene til ungdom.

Hva oppnås med tiltaket? Sikrer systematisk medvirkning fra ungdom, og også at bydelen blir bedre på å treffe behov og ønsker hos målgruppen.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tilrettelagt informasjon til og laget av ungdom. En kanal inn i tjenestene for målgruppen.

Bydel Gamle Oslo: Øke kunnskap og nå ut til flere barn og unge

Bydel Gamle Oslo jobber for å nå flere ungdommer i rusforebyggende arbeid, med videreutvikling av prosjektet “ruseksperter” i 2023/24. Målet er å øke individuell rusoppfølging, inkludere foreldre, og etablere samtalegrupper for ungdom. Prosjektet bruker en ung-til-ung-metode, hvor ungdommer underviser hverandre om rusmidler for å gjøre formidlingen engasjerende. Det er observert en økning i bruk av cannabis og alkohol blant ungdom i bydelen, spesielt med jevnlig bruk av cannabis som er høyere enn i resten av Oslo. Det er også økt bekymring for kokainbruk. Tiltakene søker å forstå rusbruksmønstre, identifisere bekymringer, og utvikle forebyggende tiltak for å unngå langsiktige negative konsekvenser.

For å motvirke økende ungdomskriminalitet og rusmisbruk, spesielt i Grønland og Tøyen, har Ungdomsteamet forsterket tiltakene gjennom Utekontakten, med både digital og fysisk tilstedeværelse. Denne tilnærmingen, kombinert med personlig erfaring fra erfaringskonsulenter, har styrket bydelens forebyggende arbeid. SAT-rapporten har bidratt til økt kunnskap og styrket tiltak mot rekruttering av unge til kriminelle miljøer.

Hva oppnås med tiltaket? Tiltaket har vært vellykket i å nå ut til ungdommer i bydelen med viktig rusinformasjon. Åtte skoler har deltatt, hvor elever har lært om rusmidler og delt denne kunnskapen videre på en engasjerende måte. Dette har gjort informasjonen mer relevant for de unge. Tiltaket fortsetter i 2023/24 med planer om mer individuell oppfølging, større foreldreinvolvering, og samtalegrupper for ungdom. Resultatene har vært økt bevissthet om rusmidler, redusert bruk av cannabis og alkohol, flere ungdommer som har fått hjelp, og økt foreldredeltakelse i forebyggingsarbeidet. Bedre samarbeid med bydelsskoler, lærere og ledelse.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket hjelper målgruppen ved at ungdom lærer om rusmidler fra andre ungdommer, noe som gjør informasjonen lettere å forstå og mer interessant. Det gir også mulighet for individuell hjelp, involverer foreldre for støtte hjemme, og planlegger samtalegrupper der ungdom kan snakke sammen og få støtte. Dette bidrar til å forebygge rusproblemer.

Bydel Grorud: Ung til ung metoden med unge ruseksperter på ungdomsskoler

Styrke kompetansen blant barn og unge om konsekvens, fare og risiko ved rusbruk

Hva oppnås med tiltaket? Informasjon om ulike rusmidler og hvordan disse påvirker hjernen og kroppen er viktig informasjon å besitte i denne alderen. Tiltaket har også gitt informasjon om «hvordan feste trygt» hvor informasjon om sunne forhåndsregler å ta i betraktning ble gitt.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket treffer med tanke på alder, og «Ung i Oslo»-undersøkelsen. Generell informasjon om rus er et viktig element for våre ungdommer å ha informasjon om.

Bydel Alna: Informasjonsarbeid

Utarbeiding og utrulling av informasjonsmateriell til bruk i barnehager, skoler og øvrige tjenester.

Hva oppnås med tiltaket? Det er produsert en kort opplysningsfilm med lege Wasim Zahid som informerer om de mulige skadene ved bruk av lystgass. Filmen er distribuert til bydelens tjenester og skoler, og den er tilpasset både foreldre og ungdom.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket gir målgruppen, som inkluderer både ungdom og deres foreldre, økt kunnskap om de farene som er forbundet med bruk av lystgass som rusmiddel. Ved å spre informasjon og øke bevisstheten er det håp om å redusere bruken og dermed forebygge rusrelaterte skader blant ungdom i bydelen.

Bydel Nordstrand: SAT² – Kartlegging illegale rusmidler blant ungdom

Hva oppnås med tiltaket? Innsikt i hvordan tilstanden i bydelen er når det gjelder bruk av illegale rusmidler.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Ansatte får mer kunnskap om situasjonen i bydelen. Utekontakten i Bydel Nordstrand jobber etter behovene i ungdomsmiljøene. Utfordringene i ungdomsmiljøene er i stadig endring. Det er derfor viktig å ha riktig og god kunnskap om trender og tendenser. Bakgrunnen for kartleggingen var tilbagemeldinger både ungdom og samarbeidspartner i SaLTo-samarbeidet at ungdoms bruk av illegale rusmidler hadde økt. Det var ønskelig å utforske dette nærmere, og evt. igangsette aktuelle tiltak på bakgrunn av informasjon som kom frem.

Utekontakten snakket med grupper av ungdom over 18 år, rekruttert via skole eller tidligere kontakt med utekontakten, såkalte "målgruppemøter". Det var også et internt møte i egen tjeneste, hvor egen kunnskap om problemstillingen ble belyst. Videre et møte med samarbeidspartnere gjennom SaLTo 16+ (nettverk på utførernivå med målgruppe eldre ungdom/unge voksne). Det ble også gjennomført et åpent møte med representanter fra lokalt næringsliv, private aktører og organisasjoner, bibliotek og politikere.

Det er skrevet en rapport, og det har vært foredrag åpent for alle i forbindelse med lanseringen. Rapporten og resultatene har vært presentert i SaLTo-nettverkene og på barne- og ungdomsfaglig forum (BUFF-seminar). Som er en del av SAT-verktøyet har det blitt laget en tiltaksplan, med utgangspunkt i funnene, som Utekontakt-tjenesten har som mål å rette sine innsatser mot.

Uteseksjonen: Ungdomspanel – Slottsparken

Hva oppnås med tiltaket? Ungdomsgruppen rundt Slottsparken har blitt samlet ved flere anledninger til innspills møter. Det har blitt oppdaget et behov for å ha et fast ungdomspanel som er mer representativ for de ulike ungdomsgruppene det jobbes opp mot i Oslo sentrum. Det skal igangsettes et arbeid med å kartlegge hvordan en slik gruppe kan organiseres og drives.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Uteseksjonen har dokumentert tilbagemeldingene til de unge i Slottsparken, det har hatt en direkte påvirkning i måten Uteseksjonen møter ungdommene. Blant annet har ungdommene vært tydelig på om at de ansatte på Uteseksjonen skal være mer nysgjerrig på hele livet til ungdommene, og ikke kun den

² SAT er forkortelse for Situasjon, analyse og tiltak som er en metode for å innhente kunnskap om et tema. Metoden ble utviklet av KORUS i 2013-2014.

åpenlyse cannabis røykingen flere av ungdommene holder på med. Slik vil det bli lettere for de ansatte å jobbe med de mer negative aspektene ved ungdommenes liv.

Bydel Gamle Oslo: Forsterke rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid

For å motvirke økende ungdomskriminalitet og rusmisbruk, spesielt i Grønland og Tøyen, har Ungdomsteamet forsterket tiltakene gjennom Utekontakten, med både digital og fysisk tilstedeværelse. Denne tilnærmingen, kombinert med personlig erfaring fra erfaringskonsulenter, har styrket bydelens forebyggende arbeid. SAT-rapporten har bidratt til økt kunnskap og styrket tiltak mot rekruttering av unge til kriminelle miljøer.

Hva oppnås med tiltaket? I Bydel Gamle Oslo har tiltaket gitt positive resultater ved å nå ut til flere risikoutsatte ungdommer, spesielt i Grønland og Tøyen, gjennom en kombinasjon av digitalt oppsøkende arbeid. Gjennom tillittsbasert relasjonsarbeid har gjort det mulig å tilby tidlig og mer effektiv støtte, og skreddersy tjenester til ungdommenes behov, noe som har bidratt til å redusere risikoen for eskalering av rus- og kriminalitetsproblemer.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket hjelper ungdom som er i fare for rus og kriminalitet ved å gi dem enkel tilgang til støtte, både gjennom digitale plattformer og personlig oppfølging. Erfaringskonsulenter, som selv har erfaring med rus og kriminalitet, skaper tillit og gjør det lettere for ungdommene å be om hjelp. Tiltaket er tilpasset ungdommenes behov, noe som øker sjansen for at de bruker tjenestene og får hjelp før problemene blir for store.

Bydel Stovner: Tverrfaglig rusforebyggende arbeid med skolen som arena

Avklare roller i det rusforebyggende arbeidet lokalt.

Hva oppnås med tiltaket? Oppsøkende arbeid og tilstedeværelse fra bydelens oppsøkende tjenester. Samarbeid med politiet ved behov for særskilt innsats. Det er et redusert omfang av rusmidler på skolens arena etter politiaksjoner og økt voksen tilstedeværelse i og rundt skoleanlegg.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Redusert tilgjengelighet av rusmidler på og ved skolen. Skolen som en trygg arena.

Bydel Østensjø: Styrke SaLTo-samarbeidet på de videregående skolene på tvers av bydelene i Oslo

Hva oppnås med tiltaket? Det er avholdt SaLTo regionalt møte og SaLTo møte i regi av Utdanningsetaten for å se på muligheten for samarbeid Bydel Alna, Bydel Søndre Nordstrand, Bydel Østensjø og forebyggende politi. Fokuset er å få til et samarbeid/tiltak ved skolestart høsten 2024 etter modell fra Bjørnholt og Stovner. Foreløpig uavklart hvilke ressurser bydelene og politi kan bidra med. Samarbeid om andre tiltak vurderes videre i regionale SaLTo samarbeidsmøter.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket er ment å bidra til en trygg skolestart høsten 2024.

Bydel Vestre Aker: Oppfølging av ungdom og foreldre

Hva oppnås med tiltaket? Det er etablert et helhetlig og kontinuerlig tilbud til ungdommer og deres foresatte, hvor bydelen både har individuell og gruppeoppfølging (Sisterhood og Brotherhood grupper). Det forebyggende ungdomsteamet i bydelen består av utekontakter, ruskonsulent, ungdoms- og foreldrekontakter og har flere ulike tilbud. Teamet er tilgjengelige for samtaler med ungdom på skole og fritid, hvor fokus er på ungdommens mål, ønsker og behov. Utover dette kan det forebyggende ungdomsteamet i samarbeid med ungdommen selv, foreldre og andre samarbeidspartnere følge opp ungdommen over tid. Teamet tilbyr også foreldreveiledning over kortere eller lengre perioder. Ruskonsulent for ungdom er et tilbud til både ungdom og foresatte og her er det mulighet for å få veiledning, råd og informasjon om rusmidler, redusere eller slutte med rusbruk. Det er mulighet for foreldre å benytte seg av ruskonsulent tilbud enten alene eller sammen med ungdommen. I tillegg har bydelen et familieteam i barnevernet og et i NAV som tilbyr helhetligoppfølging av ungdom og foresatte.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Erfaring og kunnskapsbasert tilbud til ungdom og foresatte i bydelen, som er tilpasset ungdommenes og foresattes ønsker og behov.

4.4 Tiltak som ikke er igangsatt

Av de 92 tiltakene som er knyttet til innsatsområdet i bydelene og Uteseksjonen, er det 16 tiltak som per i dag ikke er igangsatt. I årsrapportene fremkommer det mange ulike årsaker til dette. Også innenfor dette innsatsområdet er det viktig å huske at handlingsplanen varer ut 2025, og at det fortsatt er god anledning til å iverksette tiltakene innenfor handlingsplanens gjeldende periode.

4.4.1 Årsaker til at tiltaket ikke er igangsatt

Rusfeltet er et fagområde i endring og det kan virke som store offentlige aktører har utfordringer med å finne sin arbeidsform, rolleavklaring og for kommunalt ansatte anses rusfeltet som et krevende fagfelt i det tverrsektorielle arbeidet. Det er flere årsaker til at tiltakene innenfor rus ikke er igangsatt. Enkelte ganger er det flere faktorer som spiller inn og som også kan ha innvirkning på hverandre.

Noen bydeler bemerker at de avventer en avklaring fra f.eks. Rushåndteringsutvalgets forslag eller at det er jobbet med forankring og utvikling av samarbeidet, og at oppstart planlegges i det kommende året. En annen årsak som fremkommer i rapportene, er uavklarte ressurser. En av bydelene rapporterer for eksempel at den avventer å igangsette en plan for å systematisere og strukturere det rusforebyggende arbeidet på tvers av aktører, og dette som ett av flere tiltak på innsatsområdet. Også en annen bydel rapporterer om at den avventer å igangsette et samarbeid om det rusforebyggende arbeidet. Dette på grunn av uavklarte ressurser fra de ulike aktørene i samarbeidet, i dette tilfellet både fra bydelen og fra politiet.

En annen av årsakene som fremkommer i rapportene er utfordringer ved selve gjennomføringen. En av bydelene rapporterer om utfordringer ved å rekruttere til, samt gjennomføre kurs i hasjavenning som ett av flere tiltak på innsatsområdet. Ungdom må være motiverte til å ta en pause fra eller til å slutte med hasj for å ønske deltakelse i kurset, men også følge alle stegene i kurset for at deltakelsen skal ha en hensikt. Også en annen bydel rapporterer om utfordringer ved gjennomføringen av ett av flere tiltak på innsatsområdet. Bydelen har utsatt tiltaket om oppfordring til at ungdom på ungdoms- og videregående skoler skal delta på Ung i Oslo-undersøkelsen til året undersøkelsen skal besvares. En annen bydel beskriver utfordringer ved å iverksette tiltaket, og at rusfeltet for tiden er et krevende fagområde.

4.4.2 Eksempler på tiltak som ikke er igangsatt

Bydel Nordstrand: Dialogmøter/ «Faktasjekk» på biblioteket

Det er ønskelig å finne nye måter å kommunisere med ungdom om rusmidler som kanskje kan treffe bedre. Det inviteres til faktasjekk og dialogmøter på biblioteket hvor ulike synspunkter legges frem.

Bydel Østensjø: Styrke informasjonen om hva som er lovlig og ulovlig rusbruk ovenfor foreldre og unge

Det er undersøkt om det finnes ferdig utarbeidet informasjon eller muligheten for å få utarbeidet slik informasjon i samarbeid med Oslo politidistrikt, Velferdsetaten eller KORUS. Bydelen har ikke lyktes i å utvikle dette informasjonsskrivet. Foreløpig har arbeidet med tiltaket styrket

inntrykket av at rusfeltet er et krevende fagområde både for innbyggerne og de store, offentlige instansene. Behovet for korrekt og god informasjon er til stede. SaLTo-sekretariatet bistår nå i arbeidet i et forsøk på å få gjennomført tiltaket.

Korrekt allmennkunnskap hos innbyggerne om hva som er lovlig/ulovlig vil bidra til å forebygge uheldig rusbruk.

5 Innsatsområde 3: Vold blant jevnaldrende

I det sentrale handlingsprogrammet bemerkes det at det i noen ungdomsmiljøer skjer voldshandlinger og det er registrert at enkelte ungdom bærer våpen. Det kan være flere årsaker til at ungdom utøver vold og sammenhengen mellom rus og vold er et viktig aspekt. Forskning viser at det å bli utsatt eller utsette andre for vold preger den enkelte, og at det er en tydelig sammenheng mellom det å ha vært utsatt for vold og omsorgssvikt i barndommen og det å utøve vold senere i livet. Voldshendelser skjer sjelden isolert. De fleste som har vært utsatt for en type vold eller overgrep, har også opplevd andre former for vold eller overgrep.

5.1 Tiltak i de lokale og regionale handlingsplanene

Bydelene og Uteseksjonen har til sammen 104 tiltak som er tilknyttet innsatsområdet Vold blant jevnaldrende. Av disse tiltakene er det 85 som er igangsatt, og 19 som ikke er igangsatt. Enkelte av bydelene har ikke rapportert om tiltak som er tilknyttet innsatsområdet. Flere av bydelene har også de samme tiltakene, men det kan variere hvorvidt tiltakene er igangsatt eller ikke i de ulike bydelene.

5.2 Resultater av tiltak

5.2.1 Hvilken betydning har fokuset på innsatsområdet?

Årsrapportene viser til tiltakenes ulike resultater og forventede resultater innenfor innsatsområdet. Samarbeid blir nevnt som en helt avgjørende faktor for å lykkes i det tverrsektorielle arbeidet. Et samarbeid mellom ulike aktører (i bydel, skole og politi) i form av eksempel deling av erfaringer og kunnskaper er avgjørende for å avdekke og følge opp ungdom som utsettes for/utsetter andre for vold. Erfarings- og kunnskapsdeling hindrer også at vold og konflikter eskaleres både innad i en bydel og på tvers av bydeler. Flere av årsrapporteringene viser til viktigheten av veiledning både for ungdommene, men også foreldreveiledning. Det fremheves at det er behov for systematisk og helhetlig veiledning og oppfølging innenfor dette innsatsområdet.

I flere av rapportene fremheves det at undervisning om vold er viktig både for ungdommene og foresatte. For å kunne ha dialog med ungdom om vold er det viktig at ansatte har god kunnskap

og er trygge på fagfeltet. Flere bydeler har tiltak som er rettet mot kompetanseheving for ansatte, både gjennom bruk av ulike virkemidler og ekstern kompetanseheving.

I Oslo finnes flere tilbud som er byomfattende eller er tiltak i flere bydeler/tjenester. Dette gjelder fire tiltak: SaLTo-oppfølging, Trygghetsprogrammet, Sisterhood/Brotherhood og Play it Right. Disse fire tilbudene beskrives i avsnittet nedenfor.

SaLTo-oppfølging/ tett oppfølging

Oslo kommune har hatt en byomfattende satsning knyttet til unge som begår gjentatt kriminalitet siden 2019. Ressurser er satt av til dette arbeidet og syv bydeler får øremerkede midler i økonomiplanperioden. Målgruppen er barn og unge i alderen 12 til 18 år som begår eller står i fare for å begå gjentatt kriminalitet. SaLTo-oppfølging handler om å gi tett oppfølging av unge i målgruppen og er viktig for å få til godt kriminalitetsforebyggende arbeid. Tett oppfølging krever individuell tilrettelegging og relasjonsarbeid over tid. I arbeidet er det viktig å finne fleksible ordninger og være til stede på ungdommens arenaer. Det er viktig å utarbeide gode samarbeidsstrukturer internt i organisasjonene, og med foreldre og andre støttespillere. I tillegg til SaLTo-oppfølging har Oslo en byomfattende mentorordning. Ordningen er ment som et verktøy for tjenester og bydeler i kommunen for å styrke tett oppfølging av målgruppen.

Trygghetsprogrammet

Trygghetsprogrammet er et tilbud til barn og unge under 18 år som har vært utsatt for vold, ran, eller trusler eller som har vært vitne til det samme. Hovedmålet med programmet er at ofre og vitner skal få tilbake sin trygghetsfølelse i det offentlige rom. Alle barn og ungdom under 18 år som har vært utsatt for vold, ran, trusler eller seksuallovbrudd. Programmet kan tilbys i andre typer saker, ved behov.

Sisterhood/Brotherhood

Gruppemetodikk utviklet og tilpasset av Bydel Frogner med bakgrunn i deres jentesatsning siden 2006. Gruppemetoden har som mål å drive kjønnsrettet rus- og kriminalitetsforebyggende, samt helsefremmende arbeid på flere arenaer med viktige aktører som skole, barnevern, foreldre, politi, fritidstiltak og frivillig organisasjoner som samarbeidspartnere. I 2007 startet prosjektet et byomfattende arbeid med implementering av metodikken i Oslo og har med tiden vokst seg stor til andre kommuner i Norge. Sisterhood/Brotherhood metodikken er lett anvendelig og kan enkelt tilpasses lokale forhold og andre målgrupper, og kan benyttes av ulike virksomheter både i offentlig og frivillig virke. Målet er å drive sammensatte grupper å tvers av sosiale og etnisk bakgrunn med fokus på felleskap og livsmestring.

Play it Right

Oslo kommune har en satsing på Play it right i sitt arbeid for å forebygge skadelig seksuell atferd mellom unge. «Play it right» er utviklet av RVTS øst og Kriminalomsorgen, og er et

samtaleverktøy for alle som jobber med ungdom og unge voksne og begrenser seg ikke til når det først har skjedd overgrep eller krenkelser, men inkluderer også forebyggingsperspektivet og ved tidlig bekymring.

Samtaler med unge om seksualitet innebærer alt fra å kunne snakke om den sunne seksualiteten til grensetting, både for seg selv og andre. Å gi voksne konkret og praktisk hjelp til slike samtaler, er ideen bak Play it right.

5.2.2 Hvilke resultater har tiltaket for målgruppen

5.3 Eksempler på tiltak

I dette delkapittelet vises det til noen av tiltakene som finnes i Oslo. Beskrivelsene av tiltaket, hva som er oppnådd med tiltaket og hvordan tiltaket kommer målgruppen til gode er hentet fra de respektive årsrapportene. Det vises til bydel for å synliggjøre den geografiske beliggenheten til innsatsen. Innsatsen er en del av SaLTo-innsatsen i den respektive bydel og inkludere både bydel, skole og politi.

Bydel Grünerløkka: Forebygging av vold gjennom konflikthåndtering og gjenopprettende prosess.

SaLTo-nettverket vil øke kompetansen til ungdom og ansatte i konflikthåndtering.

Hva oppnås med tiltaket? Samarbeid er i gang ved utvalgte skoler videreføres. Ansatte ved fritidsklubber og Utekontakten som ikke allerede hadde gatemebling/opplæring i konflikthåndtering, fikk tilbud om dette våren 2024. SaLTo-koordinator har meklet en sak i 2024 i samhandling med ansatte fra en av skolene, og delt erfaringene fra dette i SaLTo-nettverket.

Bydel Østensjø: Politi og bydel samarbeider og kommuniserer regelmessig med FAU på ungdomsskolene og natteravngruppene

Hva oppnås med tiltaket? Barne- og ungdomstjenesten tilbyr FAU på ungdomsskolene informasjon om oppvekstmiljøet og bydelens tiltak på FAU møtene. Barne- og ungdomstjenesten innhenter innspill og synspunkter fra FAU i medvirkningsprosesser. Barne- og ungdomstjenesten har utarbeidet digital informasjon om sin tjeneste som kan benyttes på foreldremøter og FAU møter. Politi og Barne- og ungdomstjenesten arrangerer digitale møter med natteravngruppene en gang i halvåret og tilrettelegger for samarbeid i den ordinære ravningen og ved spesielle arrangementer som f.eks. ved 10.klassenes skoleavslutning.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket bidrar til at foreldrene og de offentlige tjenestene spiller på lag, samarbeider på om å gi en trygg oppvekst til barn og unge i bydelen.

Bydel Stovner: Økt tilstedeværelse på barn og unges arena

Hva oppnås med tiltaket? Formålet med tiltakene er å være til stede på barn og unges arenaer for å forebygge uønsket utvikling og avdekke bekymring på et så tidlig stadie som mulig. Dette gjøres gjennom flere ulike kommunale innsatser som oppsøkende arbeid, ungdomsmentorer, skoleløser, trivselsverter på Deichmann bibliotek, trygghetsverter på lokale fotballkamper, NAV-veiledere i skolen og samarbeid med skolens mangfoldskontakter fra IMDi.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket med økt tilstedeværelse på barn og unges arena bidrar med ulike innsatser til å skape aktivitet. Tiltaket gjør flere av bydelens ansatte i stand til å jobbe direkte med ungdom over tid, og bistår i å hjelpe dem med det de selv vet de trenger. Helheten og omfanget av aktivitetene bidrar til å skape trygge lokalsamfunn og gode oppvekstsvilkår for barn og unge. Ved fravær av annen frivillig voksen tilstedeværelse ute i bydelens bybilde bidrar bydelens ressurser til at barn, unge og unge voksne treffer trygge, kompetente og inkluderende barne- og ungdomsarbeidere som bidrar til trygge oppvekstsvilkår.

Bydel Grünerløkka: Ungdom med gjentatt/ alvorlig kriminalitet – SaLTo-oppfølgning Løkka

Hva er oppnås med tiltaket? Bydelen har revidert sin modell for samarbeid om oppfølging av ungdom med gjentatt/alvorlig kriminalitet. Det er etablert en arbeidsgruppe på tvers av etater tjenester (barneverntjenesten, Forebyggende barne- og ungdomstjenester og forebyggende helseteam). Det kan virke som om barnevernet og de ikke lovpålagte tjenestene i bydelen har kommet noe nærmere hverandre i løpet av prosjektperioden, og at forventningene mellom aktørene er bedre avklart.

SaLTo Syd: Styrke samarbeidet i enkeltsaker og ved negative hendelser som går på tvers av bydelsgrensene.

Hva oppnås med tiltaket? Det er utarbeidet rutine for samarbeid mellom utekontaktene/opsøkende tjenester i de tre bydelene. Det er gjennomført SaLTo Syd-samarbeidsmøter med ledere av forebyggende politi i bydelene, SaLTo-koordinatorer og fagkonsulent barnevern Enhet Øst. Fagforum Syd: Fagmøter for oppsøkende tjenester i Syd er gjennomført med bistand fra KORUS/uteseksjonen.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Barn og unge som beveger seg på tvers av bydelsgrensene får SaLTo-oppfølging.

Bydel Alna/ Grorud: Tett oppfølging under og etter straffegjennomføring og varetekt

Barneverntjenesten følger ungdom med sak i barnevernet tett når ungdom havner i varetekt samt under straffegjennomføring. Miljøterapeuter fra barneverntjenesten samarbeider med Konfliktrådet og Kriminalomsorgen.

Hva oppnås med tiltaket? Tiltaket har ført til forbedret oppfølging og støtte til ungdom under varetekt og straffegjennomføring. Gjennom samarbeid med Konfliktrådet og Kriminalomsorgen har bydelen kunnet tilby helhetlige tjenester som fokuserer på rehabilitering. Dette har resultert i redusert risiko for tilbakefall og bedre muligheter for ungdommen til å etablere seg i samfunnet etter endt straff.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket gir ungdom som er i varetekt eller gjennomfører straff tett oppfølging og nødvendig støtte. Dette bidrar til å skape en tryggere og mer stabil hverdag for dem, både under og etter straffegjennomføringen. Ved å tilby kontinuerlig støtte og veiledning hjelper vi ungdommen med å navigere utfordringer og bygge en positiv fremtid, redusere risikoen for ny kriminalitet og forbedre deres generelle livskvalitet.

Bydel Gamle Oslo: Forebygging av vold gjennom konflikthåndtering og gjenopprettende prosess

Bydelen setter søkelys på å øke kompetansen i konflikthåndtering blant ungdom og ansatte, med gutter som en viktig målgruppe. Tiltakene inkluderer bruk av fritidsklubber, skoler og frivillige organisasjoner som Sterling og Tøyen sportsklubb. Metoder som gatemekling, gjenopprettende prosesser, og Brotherhood-metodikken vil bli benyttet i dette arbeidet.

Hva oppnås med tiltaket? Tiltaket har økt kompetansen i konflikthåndtering blant ungdom, med fokus på gutter. Gjennom samarbeid med fritidsklubber, skoler og organisasjoner som Sterling og Tøyen sportsklubb, har vi brukt metoder som gatemekling og gjenopprettende prosesser. Dette har redusert vold blant ungdom ved å lære dem bedre måter å håndtere konflikter på.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket kommer målgruppen til gode ved å forebygge vold og bedre konflikthåndtering. Ved å øke kompetansen i konflikthåndtering blant ungdom og ansatte, spesielt med fokus på gutter, bidrar tiltaket til å redusere voldelige situasjoner. Gjennom samarbeid med fritidsklubber, skoler og frivillige organisasjoner som Sterling og Tøyen sportsklubb, får ungdom tilgang til trygge arenaer for å lære og øve på

positive konfliktløsningsteknikker. Bruken av metoder som gatemekling, gjenopprettende prosesser og Brotherhood-metodikken gir praktiske verktøy for å håndtere konflikter fredelig, styrke sosiale ferdigheter og bygge et tryggere lokalmiljø.

Bydel Grünerløkka: Driveere og dynamikker rundt dealing i ungdomsmiljøet, nytt tiltak.

Styrings- og arbeidsgruppe er i gang. Et innledende stormøte er avholdt og datainnsamling pågår.

Bydel Sagene: Forebygging av vold gjennom konflikthåndtering og gjenopprettende prosess

SaLTo-nettverket vil øke kompetansen til ungdom og ansatte i konflikthåndtering.

Hva oppnås med tiltaket? Ansatte i ungdomstjenesten tilbyr ambassadørprogrammet på to skoler i bydelen. Ambassadørprogrammet består av guttegrupper og jentegrupper med fokus på mestring, narrativ-tilnærming og kvalifisering til å bli endringsagenter for å jobbe med holdningsskapende arbeid og mot hatprat, mobbing og rus. Det samarbeides tett med skolene og det er skolene, særlig omkring deltakere til programmet. Deltakerne fra de ulike skolene deltar på undervisningsopplegg på Holocaust senteret og overnattingssamling på Demokrativerkstedet på Utøya. Ungdommer har gjennomført programmet og bedret ferdigheter på å håndtere konflikter, snakke om følelser, øke forståelsen for ulikhet og åpne seg i trygge rammer.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Gjennom å tilby gruppevirksomhet i tett samarbeid med skolene styrkes den tverrfaglige oppfølgingen av den enkelte. Oppfølgingen blir helhetlig og koordinert, dette bidrar til trygghet og forutsigbarhet. Gjennom deltakelse i tiltaket får ungdommen styrket selvuttrykk i trygge rammer, både på skole og fritid. Ungdommene har fått verktøy som hjelper dem til å løse konflikter og ta gode valg.

Bydel Alna: Sinnemestring

Barn og unge med barnevernssak kan få hjelp til sinnemestring.

Hva oppnås med tiltaket? Med tiltaket har bydelen oppnådd flere positive resultater. En miljøterapeut i barnevernet følger opp barna og ungdommene individuelt gjennom sinnemestringsterapi. Dette har ført til en merkbar reduksjon i utagerende atferd blant deltakerne. De har også fått en bedre evne til å identifisere og håndtere sine egne følelser. Videre har tiltaket bidratt til forbedret kommunikasjon mellom barnet eller ungdommen og deres

omgivelser, inkludert familie og skole. Deltakerne har oppnådd økt selvinnsikt og bedre selvkontroll.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket kommer målgruppen til gode på flere måter. Gjennom personlig tilpasset terapi som tar hensyn til individuelle behov og utfordringer, får barna og ungdommene den støtten de trenger. De mottar regelmessig oppfølging av en miljøterapeut som gir dem veiledning og støtte. Barna og ungdommene lærer verktøy og teknikker for å håndtere sinne på en konstruktiv måte, noe som bidrar til bedre relasjoner og en mer positiv hverdag.

Bydel Alna: Hjelp til unge som utøver vold

Hva oppnås med tiltaket? Ansatte i barnevernet jobber oppsøkende i bydelen og organiserer idretts- og utfordringsgrupper i samarbeid med ungdomsskolene i området. Miljøterapeuter samarbeider tett med skoleledelsen, tilbyr ulike aktivitetstilbud og involverer deltagerens foreldre. I gruppene holdes konflikthåndteringskurs og mekling. De har også gjennomført flere meklingsmøter mellom ulike grupperinger for å løse konflikter i ungdomsmiljøene. Tiltaket krever stabilitet i oppfølgingen, og de rammene og fleksibiliteten som Alna barneverntjeneste har lagt rundt tiltaket, vurderes som avgjørende for å oppnå positiv endring for denne målgruppen.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Tiltaket kommer målgruppen til gode ved å tilby gruppevirksomhet i samarbeid med skolene, hvor det også jobbes rusforebyggende. Det gir individuell oppfølging til ungdommer, hjelper dem med å løse konflikter, og bidrar til en trygg og god hverdag både på skolen og i fritiden.

Bydel Stovner: Aktivitetsguide i bydelen

Hva oppnås med tiltaket? Bydelen har en person som bistår med å bistå barn og unge inn i positive aktiviteter, fortrinnsvis inn i den organiserte idretten. Vedkommende er tilgjengelig og samarbeider med barn, unge og deres familier samt med naturlige samarbeidspartnere som jobber med disse målgruppene. Med tilstedeværelse på skolene så bygges tillit og relasjoner med unge og man har fokus på å få unge inn i faste aktiviteter. Tilbud til foreldre og unge selv som ønsker å finne ut hva slags aktivitetstilbud som eksisterer i eget lokalsamfunn.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Barn og unge introduseres inn i positive aktiviteter. Bistand med å søke økonomisk støtte ved behov og kunnskap om lokale tilbud.

5.4 Tiltak som ikke er igangsatt

Av de 104 tiltakene som er tilknyttet innsatsområdet i bydelene og Uteseksjonen, er det 19 tiltak som per i dag ikke er igangsatt. I årsrapportene fremkommer det ulike årsaker til dette. For dette innsatsområdet oppgis prioritering som hovedbegrunnelsen for at tiltaket ikke er igangsatt. Også innenfor dette innsatsområdet er det viktig å huske at handlingsplanene varer ut 2025, og at det fortsatt er god anledning til å iverksette tiltakene innenfor handlingsperiodens gjeldende periode.

5.4.1 Årsaker til at tiltaket ikke er igangsatt

Hovedårsaken til at tiltaket ikke er igangsatt oppgis å være prioritering. Flere av bydelene rapporterer at det knyttet til kompetanseheving innenfor ulike fagfelt vil være en prioritering ut ifra hvilke lokale utfordringer som skal håndteres. Det kan være utfordrende både ressursmessig og økonomisk å gjennomføre kompetanseheving på flere fagfelt samtidig. Da kreves det en prioritering, noe som kan medføre at enkelte tiltak i handlingsplanen foreløpig ikke er gjennomført.

5.4.2 Eksempler på tiltak som ikke er igangsatt

Bydel Nordstrand: Identifisere opprettholdende faktorer

Hva bidrar til at ungdom utøver vold? Det slås ned på opprettholdende faktorer som «heiagjengen» osv. Kunnskapsutvikling og informasjon deles i SaLTo-nettverket om adekvate måter å forebygge og håndtere vold mellom ungdom.

Tematikken er tilbakevendende og på agendaen, men det er ikke systematisk igangsatt.

Bydel Nordre Aker: Kompetanseheving ansatte og ungdom innen gatemekling og sinnemestring

Sinnemestringsgruppe holdes i regi av barneverntjenesten i bydel Nordre Aker. Tilbudet retter seg mot foreldre som selv ser at de strever med å bli for sinte og at det går ut over nære relasjoner. Gruppedeltakerne setter seg egne mål for hva de vil jobbe med å endre og lærer verktøy for å regulere følelsene sine. Tilbudet går over 10 uker i tillegg til 1-2 individuelle samtaler i forkant for å avklare om tilbudet passer den enkelte. Gruppen følger sinnemestringsopplegget som også kalles Brøsetmodellen og baserer seg på kognitiv terapi. Gruppen foregår på norsk og oppstart avhenger av nok deltakere.

Bydel Stovner: Tiltaksutvikling i bydel for tilbud og innhold i ungdomsstraff/ungdomsoppfølging

Bydelen ønsker å utvikle et helhetlig tjenestetilbud for å sikre unge gode tilbud og tiltak som kan benyttes ved gjennomføring av ungdomsstraff/ ungdomsoppfølging. Tiltaksapparatet for ungdomsstraff/ ungdomsoppfølging oppleves som noe begrenset. Hovedfokus er å få ungdommen inn i skoleløp eller i et sysselsettingstilbud, fortrinnsvis med tett oppfølging.

Bydel Stovner har i dag «Soningsprosjektet» hvor vi følger opp unge som sitter inne på dom, eller som venter på å få sin sak for domstolen hvor det påregnes mulig fengselsstraff. Ungdommen får oppfølging og støtte i tiden frem til straffesak avklares, oppfølging gjennom soning, og bistand, hjelp og støtte til å tilbakeføres til samfunnet etter endt soning. Utfordringer som bolig, studier/ sysselsetting og eller positive aktiviteter utvikles i fellesskap.

Målet er at unge under straffegjennomføring får hjelp til å reintegrere seg i samfunnet og komme raskere tilbake i bolig, studier og/ eller arbeidslivet. Og de gis et tilbud om noe annet enn miljøet de var i før de gjennomførte soningen.

6 Innsatsområde 4: Kriminalitetsforebygging på nett

I det sentrale handlingsprogrammet bemerkes at sosiale medier og internett gir barn og unge gode muligheter til å få informasjon, bekreftelse og oppleve tilhørighet. De fleste bruker mye tid på nettet og på sosiale medier. SaLTo-nettverket er tydelig på at barn og unge trenger mer kompetanse rundt nettbruk. Blant annet trengs mer kunnskap om hvem de skal kontakte dersom de opplever uønsket atferd på nett. Det er ikke kun barn og unge som trenger mer kunnskap, det gjelder også foresatte slik at de kan forstå, veilede og håndtere de utfordringene barn og unge står ovenfor. Nettpatruljen i politiet er godt etablert og jobber innen hele spekteret av utfordringer på nett. Det er viktig at det videre kommunale arbeidet bygger på deres kunnskap og erfaringer. Medietilsynet har utarbeidet en rekke rapporter som danner grunnlag for videre satsing på dette feltet. Dette feltet er under utvikling og krever innovative løsninger.

6.1 Tiltak i de lokale og regionale handlingsplanene

Bydelene og Uteseksjonen har til sammen 59 tiltak som er knyttet til innsatsområdet Kriminalitetsforebygging på nett. Av disse tiltakene er det 47 som er igangsatt, og 12 som ikke er igangsatt. Enkelte bydeler har ikke rapportert om tiltak som er knyttet til innsatsområdet. Flere av bydelene har også de samme tiltakene, men det kan variere hvorvidt tiltakene er igangsatt eller ikke i de ulike bydelene.

6.2 Resultater av tiltak knyttet til innsatsområdet

6.2.1 Hvilken betydning har fokuset på innsatsområdet?

Av årsrapporteringene blir det tydelig at dette er det innsatsområdet som har størst utviklingspotensiale og er nybrotsarbeid i kommunen. Flere er tydelige på at barn og unge har et digitalliv, og at bydelene erfarer at negative hendelser blant unge overføres fra en arena til en annen. En negativ hendelse på skolen, fritidsklubb eller på fritiden påvirker de ulike arenaene der ungdom ferdes. Flere bemerker at tilstedeværelsen av trygge voksne på nett og på digitale plattformer kan bidra både til formidling av korrekt informasjon om temaer som ungdom er opptatt av, og bistand til å håndtere uheldige situasjoner. En gjennomgående tilbakemelding fra årsrapportene er at arbeidet med kriminalitetsforebygging på nett ikke har kommet like langt som ønsket, og at det på dette fagfeltet er nødvendig med rolle- og forventningsavklaring for de ulike aktørene i det lokale SaLTo-arbeidet.

6.2.2 Hvilke resultater har tiltaket for målgruppen

I årsrapportene fremkommer det at arbeidet med kriminalitet på nett er et kontinuerlig arbeid både ved å innhente og dele kunnskap på feltet. Av årsrapporteringene fremkommer viktigheten av å styrke foreldrenes innsikt i barn og unges bruk av digitale medier slik at de kan bistå barna på en god måte. Gjennom lokalt SaLTo-arbeid, samarbeidsmøter og foreldremøter løftes tematikken både kommunalt og gjennom nettpatruljen. Flere rapporterer at det er nedsatt arbeidsgruppe og planleggingen av felles fagmøter er igangsatt.

6.3 Eksempler på tiltak

I dette delkapittelet presenteres noen av de tiltakene vi har i Oslo. Beskrivelsene av tiltaket, hva som er oppnådd med tiltaket og hvordan tiltaket kommer målgruppen til gode er hentet fra de respektive årsrapportene. Det vises til bydel for å synliggjøre den geografiske beliggenheten til innsatsen. Innsatsen er en del av SaLTo-innsatsen i den respektive bydel og inkludere både bydel, skole og politi.

Bydel Ullern: Kunnskap om nettbruk blant barn og unge

Har jobbet systematisk med barneskolene, kartlagt situasjonen og skreddersydd et opplegg som tilbys alle barneskolene i bydelen. Vi har utviklet og testet et foreldremøte-opplegg som vi har tilbudt alle barneskolene i bydelen. Vi skal ut på barneskolene og snakke med foreldrene i 4/5 trinn. Gi dem økt kunnskap om hvordan sosiale medier fungerer, hva som er risikoene og gi dem enkle verktøy slik at de kan bli bedre digitale foreldre. Vi ser at sosial medier og digitale

plattformer spiller en sentral rolle i barn og unges liv og at foreldrene både mangler og ønsker mer informasjon om hvordan de kan være «bedre» digitale foreldre.

Hva oppnås med tiltaket? En økt kunnskap til foreldre og skoleansatte om hva barna møter på nett. Foreldre og skole er bedre rustet til å engasjere seg, bry seg og grensesette i barnas digitale hverdag.

Bydel Søndre Nordstrand: Øke barn og unge sin kompetanse om nettbruk – Ungdommer fra bydelen holder kurs for ungdomsskolene

Unge som jobber i «Ung i jobb» har vært på alle ungdomsskolene, holdt CV- og søknadskurs og hjulpet ungdommene med digitale søknader til Ung i jobb.

Hva oppnås med tiltaket? Tiltaket benytter unge nettambassadører. Bydelen ansetter 12 ungdommer i året i Ungdomsredaksjonen, samt 12 ungdommer som får sommerjobb i Ungdomsredaksjonen. Ungdommene publiserer informasjon til ungdommene i bydelen om ungdomstjenestene (på SOME). Det kan blant annet være filmsnutter fra klubbene, informasjon fra og om Ung i jobb, arrangementer for ungdom. I arbeidet brukes ung-til-ung metodikk for å nå ut til ungdommer i bydelen. Målet er å skape et engasjement blant ungdommene, samt å informere dem om hvilke tilbud som finnes.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Økt bevissthet og kunnskap som kan føre til reduksjon av uønsket atferd på nett.

Bydel Nordre Aker: Spør først!

Skolehelsetjenesten i Nordre Aker har tatt i bruk undervisningsopplegget Spør Først på 6 trinn, 9 trinn og vg1. Spør først! er et helhetlig undervisningsopplegg for barn og ungdom med mål å forebygge seksuelle overgrep og fremme en positiv og trygg seksualitet.

Hva oppnås med tiltaket? Undervisningsopplegget skal bidra til at barn får et positivt og naturlig forhold til egen kropp og en bevisstgjøre på egne og andres grenser. Elever på ungdom og videregående skole vil i tillegg lære om egen seksualitet, mangfold innen kjønn og seksualitet, følelser og nærhet, samt viktigheten av å respektere andres valg og grenser. Eksempler på del temaer er nettvett, språkbruk og porno.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Spør først er et helhetlig undervisningsopplegg for barn og ungdom som har som mål å forebygge seksuelle overgrep og fremme en positiv og trygg seksualitet. Undervisningen er forankret i skolehelsetjenesten med ønske om tett samarbeid med lærere.

Bydel Frogner: Kunnskap om nettbruk blant barn og unge

I 2023 startet bydel Frogner et arbeid med mål om å etablere Digital møteplass. Helsestasjon for gutter ved leder hadde i forkant gjort et omfattende arbeid med å innhente kunnskap, erfaringer fra andre bydeler og kommuner i Norge, samt søkt midler til utstyr. I 2023 ble prosjektleder for digital møteplass for barn og unge engasjert for å ivareta prosjektet i det videre arbeidet.

Digital møteplass skal bidra til å forebygge utenforskap og sosial tilbaketrekking fra den fysiske verden, gjennom å styrke og anerkjenne den digitale kompetansen unge besitter. Ved å skape en digital tilstedeværelse og mulighet for relasjon med trygge voksne håper bydelen at den digitale møteplassen kan bli en brobygger til den fysiske verden.

Prosjektet starter som en digital satsning, der tre ulike digitale kommunikasjonsplattformer benyttes til å skape en digital møteplass for ungdom i alderen 13-25 år. Etter hvert er ønsket å søke om midler til en fysisk møteplass, da ungdom har et ønske om et gamingtilbud der de kan møtes fysisk, samt ha mulighet til å låne utstyr som de ikke har tilgang på hjemme.

Bydel Bjerke: Aktørene i SaLTo-nettverket oppdaterer hverandre fortløpende om nettvettkampanjer, trender og benytte digitale arenaer, og følger opp temaet i sitt arbeid.

Internett som arena for krenkelser og lovbrudd skal være fast punkt på SaLTo-samarbeidsmøter.

Hva oppnås med tiltaket? SaLTo-nettverket har hatt sosiale medier og kriminalitet på nett som tema på to nettverksmøter skoleåret 2023-2024. Vi har hatt presentasjon og tall fra Nettpatruljen Oslo PD, Hatkrimgruppa i Oslo PD samt presentasjon og casearbeid med Barnevakten.no. Lokale/regionale/andre relevante hendelser og trender informeres om i nettverket løpende.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Ansatte som møter barn og unge får økt innsikt, kompetanse og kunnskap om ungdommers digitale liv, SoMe-fenomener og trender, informasjon som kan brukes i lokale rutiner og planer, samt kollegaveiledning og erfaringsutveksling. Dette kan bidra til økt handlingskompetanse i tjenesteapparatet som gjør at unge kan få rask og riktig hjelp og støtte.

Bydel Vestre Aker: Utvikle digitale tilbud – bydelens ungdomstjenester

Hva oppnås med tiltaket? Det har blitt ansatt en fagkonsulent i gaming og datakultur, samt blitt etablert et gamingtilbud på en mindre fritidsklubb i bydelen. Det kommer en ny fritidsklubb med gamingtilbud på Hovseter i september/oktober 2024, og det jobbes med å etablere en discord-server for ungdom i bydelen. Fagkonsulenten jobber konkret opp mot ungdom som står i ulike former for utenforskap, spesielt de med en form for nevroutviklingsforstyrrelse, hvor

gaming og datakultur kan bidra til fellesskap og tilhørighet. Fagkonsulenten har individuell oppfølging av ungdom, oppfølging i grupper digitalt, veiledning av foreldre, veiledning av ansatte og ansvar for etablering av gamingtilbud i bydelen. Fagkonsulenten er ment å samarbeide med alle relevante instanser i bydelen, men samarbeider mest med, og har fått saker fra barnekoordinator, rådgivere/oppfølgingstjenesten, skole og barneverntjenesten.

Hvordan kommer tiltaket målgruppen til gode? Sårbar ungdom får en møteplass hvor gaming er ett av samlingspunktene. Tilbudet lykkes med å skape en arena hvor ungdom som står i utenforskap kan delta i en aktivitet de trives med, finne likesinnede og etablere vennskap/sosiale fellesskap. I tillegg dekker det et behov som bydelen ikke har hatt noen tilbud for tidligere. Ungdommene får bidra til å forme gamingtilbudet i bydelen etter egne ønsker. Gjennom fagkonsulent når bydelen målgruppen og lykkes i økende grad å få disse inn i gamingtilbudet i bydelen.

6.4 Tiltak som ikke er igangsatt

Av de 59 tiltakene som er tilknyttet innsatsområdet i bydelene og Uteseksjonen, er det 12 som per i dag ikke er igangsatt. I årsrapportene fremkommer det ulike årsaker til dette. Også innenfor dette innsatsområdet er det viktig å huske at handlingsplanen varer ut 2025, og at det fortsatt er god anledning til å iverksette tiltakene innenfor handlingsplanens gjeldende periode.

6.4.1 Årsaker til at tiltaket ikke er igangsatt

En av årsakene som fremkommer i rapportene er mangel på ressurser, både i bydelene, skolene og politiet. Flere av bydelene rapporterer særlig om ressursmangel i politiet, som igjen påvirker kapasiteten som bydelen har for å igangsette tiltak på innsatsområdet. Eksempler på dette fremkommer særskilt i rapportene til to av bydelene, der ett av flere tiltak er å samarbeide med politiet. Gjennom foredrag med Nettpatruljen skal for eksempel ansatte i den ene bydelen få kunnskap om blant annet kriminalitet på nett. At tiltaket ikke er igangsatt forklares med bakgrunn i mangel på ressurser i politiet generelt og Nettpatruljen spesielt.

En annen av årsakene som belyses i rapportene er prioritering. Grunnen til at tiltakene ikke prioriteres kommer ikke tydelig frem i rapportene, men flere rapporterer likevel at igangsettelse av tiltak på innsatsområdet er utfordrende av ulike grunner. En særlig grunn er tilknyttet kunnskap. En av bydelene rapporterer for eksempel at ett av flere tiltak, mer konkret å gi ansatte kunnskap til å bistå ungdom i nettbruk, ikke er prioritert fordi kunnskapen er for omfattende. En annen av bydelene rapporterer at kunnskap til ansatte om ungdommenes nettbruk som ett av flere tiltak, ikke er igangsatt fordi man mangler den interne kompetansen som kreves for å igangsette tiltaket.

6.4.2 Eksempler på tiltak som ikke er igangsatt

Bydel Bjerke: Det skal i perioden ses på hvordan aktørene i SaLTo-samarbeidet kan styrke foreldres/foresattes kompetanse om barn og unges nettbruk.

Tiltaket krever stor involvering og kapasitet fra skolene. Grunnet omorganisering i bydelen, har vi ikke hatt anledning til å samle aktuelt beslutningsnivå, for å sammen vurdere hvordan vi jobber med/implementerer dette i praksis. Dette vil være tema på koordinerende nivå over sommeren.

Hvordan vil tiltaket komme målgruppen til gode? Voksne som møter barn og unge får økt innsikt, kompetanse og kunnskap om ungdommers digitale liv, SoMe-fenomener og trender, hvordan unge kan bruke digitale flater til å begå kriminalitet, og bli utnyttet til kriminalitet, samt få informasjon som kan brukes i dialog med egne barn. Ved at flere foresatte får samme kunnskap, vil de kunne ta informerte valg i sin familie. Foreldre vil kunne sammen bidra til å skape en trygg «digital kultur» i en klasse, et trinn eller på en skole. Trygge digitale foreldre vil kunne skape trygge digitale barn.

Bydel Grünerløkka: Samarbeid med foreldre om forebygging på nett

I tråd med Ungdomsrådets ønske vil SaLTo-nettverket styrke samarbeidet med foreldrene om økt nærhet og deltakelse i ungdommenes digitale liv. Representanter fra SaLTo utførernivå vil i samarbeid med foreldre jobbe med metodeutvikling og uttesting av samarbeidsformer, som på sikt kan benyttes av flere i nettverket.

7 Vurdering av måloppnåelse

Det er første gang Oslo kommune utarbeider en felles årsrapportering knyttet til det overordnede Handlingsprogrammet. I dette kapittelet reflekterer årsrapportene over hvordan deres lokale arbeid med handlingsplanen synliggjøres i måloppnåelse, hva de er mest fornøyde med å ha fått til, hvor aktivt de bruker lokal handlingsplan, hvilke utfordringer de møter og eventuelle andre innspill. Det er generelt en utfordring å måle effekten av forebyggende arbeid. I det forebyggende arbeidet er summen av tiltak, tjenester og samordning av avgjørende betydning.

7.1 Måloppnåelse

I dette spørsmålet skal det beskrives hvordan lokal handlingsplan har vært viktig for det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Flere årsrapporter gir tilbakemelding om at SaLTo-aktørene er fornøyd med realistiske og gjennomarbeidede tiltak. Andre bemerker at det fortsatt er et

gjensstående arbeid knyttet til behovet for felles forståelse og forankring. Det er en tydelig tilbakemelding at lokal handlingsplan er viktig for å sette arbeidet i system og for å sikre likere praksis.

«Ut ifra det som er kartlagt av status på rapporteringstidspunktet, er det mange gode tiltak og krefter i bydelen, som bidrar til oppnåelse av handlingsplanens overordnede mål».

I rapporteringen kommer det også frem at det er særlig utfordrende å få iverksatt tiltak som involverer alle tre aktørene: bydel, skole og politi:

«Det er en særlig utfordring å få iverksatt tiltak som krever nytenkning med lengre prosesser på systemnivå som involverer alle tre aktører».

Årsrapporteringene er tydelige i tilbakemeldingen på at en lokal handlingsplan er viktig for å utarbeide lokaltilpassede tiltak, legge lokalkjennskap og – kunnskap til grunn. En lokal handlingsplan vil kunne bidra til at flere har et eget eierskap til arbeidet.

7.2 Hva har de lokale og regionale handlingsplaner bidratt til?

I årsrapporteringene er det flere som bemerker at handlingsplanen har gitt økt bevissthet og innsikt i egne eller bydelens tiltak og prosesser. Handlingsplanen har bidratt til et økt fokus på samarbeid og et felles arbeidsdokument. Flere fremhever at de er fornøyde med å ha iverksatt mange av de planlagte tiltakene, og opplever resultatet av bedre samhandling og samarbeid på tvers av tjenester og sektorer.

Det fremheves at aktørene som er tette på målgruppen i det lokale SaLTo-arbeidet har et stort engasjement med høy kompetanse. Det samarbeides godt med medarbeidere som er tydelig i sin tilnærming og med høy tillit mellom deltakerne. Dette er viktige forutsetninger for måloppnåelse i arbeidet.

En bydel reflekterer over at det er en særlig utfordring å få iverksatt tiltak som krever nytenkning med lengre prosesser på systemnivå og som skal involverer tre aktører.

7.3 Hvor aktivt brukes de lokale og regionale handlingsplanene?

I dette spørsmålet blir det tydelig at de fleste årsrapportene viser at det er det SaLTo-koordinator som tar ansvaret med å løfte planen opp i samarbeidsmøter, og at det er sjelden at andre aktører viser til den felles handlingsplanen. Flere bemerker at det er få aktører som har et forhold til handlingsplanen som dokument, men at tiltakene som er beskrevet i handlingsplanen samsvarer med etablert aktivitet i de ulike tjenestene.

Årsrapportene er tydelig på at SaLTo-koordinatorene jobber aktivt for å gjøre planen, tiltakene og SaLTo som samarbeidsmodell kjent for tjenestene.

«SaLTo-koordinator refererer til handlingsplanen og benytter den i planlegging av innhold til ulike fora. Det mangler litt på at andre i nettverket løfter fram og viser til handlingsplanen når de presenterer bydelens kriminalitetsforebyggende arbeid».

«Handlingsplanen er SaLTo-koordinators styringsverktøy. Planens innsatsområder er grunnlaget for møter i SaLTo-nettverket, hvilke temaer og fokusområder vi jobber med lokalt, hvilken kompetanse vi ønsker å skaffe oss, og hvilke tiltak det er behov for lokalt. Aktørene i SaLTo-nettverket benytter nok ikke handlingsplanen aktivt slik som SaLTo-koordinator, men har den tilgjengelig som et oppslagsverk for det arbeidet vi skal jobbe med sammen».

7.4 Hvilke utfordringer har aktørene erfart?

Årsrapporteringene gir tilbakemelding på ulike nivåer. Noen tilbakemeldinger er rettet inn mot tiltakssiden, andre er knyttet til tjenestene og utfordringer i en hektisk arbeidshverdag, mens andre er tilbakemeldinger på systemnivå.

Flere av årsrapporteringene bemerker at det er krevende å samle ressurser til å arbeide med plandokumenter, og at det er utfordrende når arbeidet inkluderer eksterne samarbeidspartnere i det overordnede utviklingsarbeidet med felles strategidokumenter. Det understrekes at det fortsatt er en utfordring å få alle tre partene til å eie og forplikte seg til å implementere og følge opp handlingsplanen. Flere påpeker at det er naturlig at SaLTo-samarbeidet møter utfordringer og det derfor er svært viktig at man både internt i bydel, samt mellom skolene, politiet og andre aktører jobber med tillit og samhandling på tvers.

«Aktørene har vidt forskjellige og ulike mandater, det gjør at å samarbeide om et fokus i møte med utsatte unge har vært utfordrende».

Andre påpeker at det er kapasitet- og budsjettmessige utfordringer, og at det oppstår hendelser som krever at nøkkelpersoner i arbeidet blir fraværende over tid. Flere bemerker at utfordringene er knyttet til tilgjengelighet, kapasitet og kontinuitet i arbeidet.

«Det er utfordringer tilknyttet midler for å kunne satse på det forebyggende arbeidet med barn og unge. Det kan være utfordrende og etablere et fast og kontinuerlig tilbud når det er usikkerhet rundt prosjektstillinger».

Flere årsrapporter bemerker at det er utfordringer knyttet til arbeidet med kriminalitetsforebygging på nett og i arbeidet med digitale plattformer. Mye av dette er også knyttet opp mot holdningsskapende arbeid over tid. Det er en tilbakemelding om at det særskilt innenfor «kriminalitetsforebygging på nett» er behov for et sentralt kommunalt arbeid som kan bistå bydelene i arbeidet med dette fagfeltet.

Enkelte bydeler bemerker at SaLTo-arbeidet er tjenesteovergripende noe som også medfører at seksjonene har egne handlingsplaner og tiltak som de skal levere på, i både ordinære og lovpålagte tjenester. Dette kan skape en utfordring ved at man i en presset hverdag konkurrerer om ressurser, den enkeltes kapasitet og prioriteringer.

8 Avslutning

Det er første gang Oslo kommune utarbeider en felles årsrapportering knyttet til det overordnede SaLTo handlingsprogram for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge. Denne årsrapporten har gitt en oversikt over de 333 tiltakene som er nedfelt i de lokale og regionale handlingsplanene. For hvert av innsatsområdene i handlingsprogrammet har rapporten sammenfattet resultatene av tiltakene som er igangsatt, samt refleksjoner rundt årsaker til at enkelte tiltak ikke er igangsatt.

I rapporten ble flere av tiltakene fra de lokale handlingsplanene og regionale presentert og det ble beskrevet hva som oppnås med tiltaket og hvordan tiltaket kommer målgruppen til gode. De utvalgte tiltakene viser bare en liten andel av det totale antall tiltak innenfor hvert enkelt innsatsområde.

Rapporten har gitt et bilde av bydelenes egne vurderinger av måloppnåelse knyttet til de respektive lokale og regionale handlingsplanene. Hva lokal og regional handlingsplan har bidratt til, hvor aktivt den benyttes og hvilke utfordringer aktørene har erfart, ble viet særlig oppmerksomhet.

I årsrapporteringene er det flere som bemerker at handlingsplanen har gitt økt bevissthet og innsikt i egne eller bydelens tiltak og prosesser. Handlingsplanen har bidratt til et økt fokus på samarbeid og et felles arbeidsdokument. En bydel reflekterer over at det er en særlig utfordring å få iverksatt tiltak som krever nytenkning med lengre prosesser på systemnivå og som skal involverer tre aktører. Det er tydelig at de fleste årsrapportene viser at det er det SaLTo-koordinator som tar ansvaret med å løfte planen opp i samarbeidsmøter, og at det er sjelden at andre aktører viser til den felles handlingsplanen.

Flere av årsrapporteringene bemerker at det er krevende å samle ressurser til å arbeide med plandokumenter, og at det er utfordrende når arbeidet inkluderer eksterne samarbeidspartnere i det overordnede utviklingsarbeidet med felles strategidokumenter. Det understrekes at det fortsatt er en utfordring å få alle tre partene til å eie og forplikte seg til å implementere og følge opp handlingsplanen. Andre påpeker at det er kapasitet- og budsjettmessige utfordringer, og at det oppstår hendelser som krever at nøkkelpersoner i arbeidet blir fraværende over tid.

Det innsatsområdet som årsrapportene gir tilbakemelding om at krever mer innsats, prioritering og avklaringer er innenfor «kriminalitetsforebygging på nett». Flere årsrapporter bemerker at det er utfordringer knyttet til arbeidet med kriminalitetsforebygging på nett og i arbeidet med

digitale plattformer. Mye av dette er også knyttet opp mot holdningsskapende arbeid over tid. Det er en tilbakemelding om at det særskilt innenfor «kriminalitetsforebygging på nett» er behov for et sentralt kommunalt arbeid som kan bistå bydelene i arbeidet med dette fagfeltet.

Enkelte bemerker at SaLTo-arbeidet er tjenesteovergripende noe som også medfører at etatene og tjenestene kan ha egne handlingsplaner og tiltak som de skal levere på, i både ordinære og lovpålagte tjenester. Dette kan skape en utfordring ved at man i en presset hverdag konkurrerer om ressurser, den enkeltes kapasitet og prioriteringer.

Det gjøres mye rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid i Oslo. I de lokale og regionale handlingsplanene vises noe av arbeidet, men det er viktig å huske at det utføres arbeid på fagfeltet som ikke belyses i denne rapporten. Helheten i arbeidet, det å ha tiltak på ulike nivåer og innenfor ulike tjenester og med ulik innsats er avgjørende for å lykkes i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Sammen Lager vi et Trygt Oslo

